

บทที่ 7

อิทธิพลของสุนทรภู่ที่มีต่อวรรณกรรมรุ่นหลัง

การศึกษาทวิและวรรณคดีของสมัยต่าง ๆ ในเชิงเปรียบเทียบทำให้พบความจริงประการหนึ่งว่า กวีหรือกวีนิพนธ์ที่เกิดก่อนย่อมจะมีอิทธิพลต่อวรรณกรรมที่เกิดตามมาเสมอไม่มากก็น้อย แม้แต่กวีหรือกวีนิพนธ์ในยุคสมัยเดียวกันก็มักจะมีการเลียนแบบกันในด้านความคิด ส่วนนวนิหารและลีลาการเขียนทั้งโดยตั้งใจและไม่ตั้งใจ สุนทรภู่และวรรณกรรมของท่านก็อยู่ในข่ายความจริงที่ว่านี้ด้วยเหมือนกัน กล่าวคือ สุนทรภู่ก็ได้รับอิทธิพลในการสร้างสรรค์วรรณกรรมมาจากกวีรุ่นก่อน ๆ และท่านเองก็มีอิทธิพลต่อวรรณกรรมรุ่นหลังอยู่มากไม่น้อย

วรรณกรรมของสุนทรภู่บางเรื่องและบางตอนมีเค้าว่าได้แนวความคิดมาจากวรรณกรรมรุ่นก่อน เช่น สมเด็จพระอมรินทราบหาราชานุภาพทรงกล่าวว่าที่สุนทรภู่ให้พระอภัยมณีเรียนเป่าปี่และศรีสุวรรณเรียนกระบี่กระบองนั้น มีเค้าตรงกับพงศาวดารจีนเรื่องไชยฮั่นซึ่งกล่าวถึงพระเจ้าฉ้อป้าฮ่องทรงชำนาญอาวุธกระบอง กับตัวละครอีกตัวหนึ่งชื่อเตียวเหลียงเป็นผู้มีความสามารถในการเป่าปี่กล่อมใจคน นอกจากนี้เนื้อความในเพลงปี่ของเตียวเหลียงกับเพลงปี่ของพระอภัยมณีก็มีความตรงกันจนอาจกล่าวได้ว่าสุนทรภู่ได้เนื้อความเพลงปี่ของเตียวเหลียงมานั้นเอง ส่วนนวนิหารบางตอนในพระอภัยมณีก็คล้ายคลึงกับนวนิหารในสามก๊ก เช่น สามก๊กว่า “เดิมแผ่นดินเมืองจีนทั้งปวงนั้นเป็นสุขมาช้านานแล้วก็เป็นที่ครั้นศึกสงบแล้วก็สุข” ในพระอภัยมณีก็ว่า “นางรำภาว่าวิสัยไตรดา युค ย่อมเป็นที่สุขแล้วก็สุขทั้งกรุงศรี” ดังนั้นเป็นต้น ร้อยกรองในวรรณกรรมของสุนทรภู่บางเรื่องก็พอเห็นได้ว่ามีอิทธิพลของกวีสมัยก่อน ๆ อยู่ไม่น้อย ทั้งทางด้านการใช้คำ รูปแบบ หรือความคิดในเชิงเปรียบเทียบ เช่น

เจ้าฟ้าธรรมธิเบศร์	สุนทรภู่
<i>ภาพย์เห็นเรือ</i>	<i>นิราศสุพรรณ</i>
รอนรอนสุริยะไอ้อัสตง	รอนรอนอ่อนนอกไอ้อัสตง
เรื่อยเรื่อยลับเมรุลงค่าแล้ว	เลี้ยวเหลี่ยมพระเมรุลงลับฟ้า

ภาพย์ท้อโคลงประพาสธารทองแดง

กลองทองตีครุ่มครน เดินเรียง
ทำตะเคิงเคิงเสียง ครุ่มครน
เสียงปี่เว่ยเว่ยเพียง การเวก
แตรวันแตรวันแตรฝรั่งขึ้น หูหูเสียงสังข์

ภาพย์เห่เรือ

เนื้ออ่อนอ่อนแต่ข้อ
เนียน้องหรืออ่อนทั้งกาย
ใครต้องข้องจิตชาย
ไม่วายนึกตรึกตรึงทรวง
นวลจันทร์เป็นนวลจริง
เจ้างามพริ้งยิ่งนวลปลา
กางเบือนเบือนหน้ามา
ไม่งามเท่าเจ้าเบือนชาย

เจ้าพระยาพระคลัง (หน)

กาพย์คำกลอน

สองสุขสองเกษมเปรมสกัน
สองกมลสองสวาทไม่ขาดกัน
ครุฑลีมลงเล่นโนนาคาด
นุชนาฎลีมมีงมโหดวราย
ครุฑละเลิงลีมเล่นสัดคภันท์
สุดาจันทร์ลีมกษัตริย์ภัสดา
แม่นคนธรรพหว่าแก้วในอุทร
ตกจะรอนรานอุราผ่ากาย

นิราศสุพรรณ

เสียงซออ้ออ้ออ้อ เอื้อยเพลง
จับมีเตว่งเตว่งเตว่ง เตว่งค้อง
ขลุ่ยครุยครุยครุยแหงน เหน่งเน่ง ระนาดแฮ
ฆ้องหน่องหน่องหน่องหน้อง ผิ่งพริ้งพริ้งตะโพน

สิงห์ไกรภพ

ปลาเนื้ออ่อนอ่อนนกายขึ้นว่ายเกลื่อน
ไม่อ่อนเหมือนเนียน้องประคองสงวน

นิราศอิเหนา

ปลาเนื้ออ่อนอ่อนนกายขึ้นว่ายเกลื่อน
ไม่อ่อนเหมือนเนียน้องประคองสงวน
ปลานวลจันทร์นิงามแต่ำนนวล
ไม่งามชวนชื่อเช่นระเด่นตวง

สุนทรภู่

ลักษณะวงศ์

สองสำเร็จระเริงลานสรมย์
ดั่งตรีโลกจะล้มทำลายลง
นางลิมเกรงทรงฤทธิ์บิดุเรศ
พระทรงเดชลิมเมืองเรืองระหง
นางลิมเหล่าสาวสวรรค์ก้านลือนงค์
พระลิมองค์เกษรสุมาลย์
แม่นยักษิว่ามณีอยู่ในท้อง
จะพันน้องเอามณีไม่มีแหง

พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย
บทพากย์รามเกียรติ์ (ภาพย์นางลอย)

สุนทรภู่

นिरาศือเทนา

สาครจะต่างเมือง

นอนเถิดหนายาหิพีจะกล่อม

สิขรเนื่องจะต่างเมรุ

งามละม่อมมิ่งขวัญอย่าหวั่นไหว

มังกรโตกิเลน

คิริรอบขอบเคียงเหมือนเวียงชัย

จะต่างพาหนะยล

อยู่ร่มไม้เหมือนปราสาทราชวัง

ดาวเดือนจะต่างเทียบ

เคยสำเนียงเสียงนางสุรางค์ให้

วิเชียรแก้วกลีบจกกล

มาฟังเรไรแซ่วเหมือนแดดร่ม

เมฆหมอกในเวहन

เคยมีวิสูตรกั้นบนบัลลังก์

จะต่างพุ่มและเพดาน

มากำบังใบไม้ในไพรวัน

พฤกษาจะต่างฉัตร

หนาน้ำค้างกลางคืนสะอื้นอ่อน

สุวรรณรัตน์อันไพศาล

จะกางกรกอดน้องประคองขวัญ

ดอกไม้ในหิมพานต์

เอาดวงดาราระยับกับพระจันทร์

จะต่างพุ่มอยู่เรียงราย

ต่างช่อชั้นชวาลาระย้าย้อย

ฝากฝั่งมหรรมพ

จกจันหวั่นแว่วแจ้วแจ้วเสียง

จะวงศพเจ้าโฉมฉาย

ต่างสำเนียงขับควรวุทวนละห้อย

ต่างควิวีสูตรสาย

พระพายเอ๋ยเซยมาต้องพระน้องน้อย

สุวรรณรัตน์อันอำไพ

เหมือนนางคอยหมอบกรานอยู่งานพัด

เสียงคลื่นจะต่างกลอง

พิณพาทย์ฆ้องประโคมใน

จกจันและเรไร

จะต่างสังข์และสกา

สุนทรภู่มิอิทธิพลต่อวรรณกรรมที่แต่งในสมัยต่อมาเป็นอันมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งวรรณกรรมประเภทกลอนนิราศมีอยู่หลายเรื่องที่เลียนแบบสุนทรภู่อย่างใกล้ชิดจนกระทั่งทำให้มีผู้เข้าใจผิดว่าเป็นวรรณกรรมของสุนทรภู่ก็มี เช่นนิราศพระแท่นดงรังและนิราศเขมรกลั่นเป็นต้น ต่อไปนี้จะยกตัวอย่างวรรณกรรมบางเรื่องเพื่อให้เห็นว่าสุนทรภู่มิอิทธิพลต่อวรรณกรรมเหล่านั้นอย่างไรบ้าง

วรรณกรรมของนายมี

นายมีหรือหมื่นพรหมสมพักสร ก็วิ้วร่วมสมัยกับสุนทรภู่แต่งนิราศเป็นกลอนสุภาพไว้ที่จะกล่าวถึงมี 3 เรื่องคือ นิราศเดือน นิราศพระแท่นดงรัง และนิราศสุพรรณ นายมีเขียนนิราศด้วยลีลาการเขียนตามแบบธรรมเนียมนิยม ทั้งในแง่เนื้อความและวิธีการพรรณนา เน้นในเรื่องความไพเราะและมักแทรกคติคำคมต่าง ๆ ไว้ในนิราศเสมอ ลักษณะเช่นนี้เห็นได้ชัดว่ามีอิทธิพลของกวีเก่า ๆ และสุนทรภู่ยังมีใช้น้อย แต่นายมีไม่ค่อยแทรกเรื่องราวของชีวิตตนไว้ในนิราศมากเท่าสุนทรภู่ บรรยายภาพของเรื่องแม้จะมีการคร่ำครวญเกี่ยวกับความรักและอื่น ๆ แต่ก็ไม่หม่นหมองอย่างสุนทรภู่ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าหญิงที่รักในนิราศของนายมีเป็นลักษณะหญิงในจินตนาการมากกว่าบุคคลจริง ๆ และการเขียนเล่าเรื่องของนายมีก็ได้เป็นการถ่ายอารมณ์ในขณะนั้นจริงๆ เป็นแต่เพียงเล่าความรู้สึกที่ตนมีเท่านั้น ที่ต่างไปจากสุนทรภู่อีกประการหนึ่งก็คือ นายมีมักจะเขียนออกตัวหรือต่อมนตนไว้ในตอนท้ายเรื่องเสมอ เช่นในนิราศเดือนกล่าวว่า “เรื่องก็จบครบปีเดือนสี่สิ้น อย่าดิฉินนินทาว่าลับหลัง” นิราศพระแท่นดงรังว่า “ไซ้จะแกล้งแต่งประกวดอดฉลาด ทำนิราศร้างมิตรพิสมัย” และในนิราศสุพรรณก็ว่า “ถ้าหายคำไหนอภัยโทษ อย่าซึ่งโกรธบทกลอนช่วยผ่อนผัน” ซึ่งลักษณะเช่นนี้มีไซ้ลักษณะของสุนทรภู่

ในส่วนที่เห็นได้ชัดว่าวรรณกรรมของนายมีได้รับอิทธิพลมาจากสุนทรภู่ มีดังต่อไปนี้ คือ

๑. ลักษณะการเล่นเสียงสัมผัสและจังหวะ มีลีลาและความไพเราะใกล้เคียงกับนิราศของสุนทรภู่ นอกจากนี้ยังมีการเล่นคำซึ่งตีความหมายและความไพเราะคล้ายคลึงกับสุนทรภู่อย่างมาก เช่น

ถ่ายทอดรักกรวบประจวบจิต	คงได้ขีดเซยแนบแอบถนอม
จะประโลมโฉมเฉลิมเป็นเจิมจอม	ให้เพริศพร้อมพรั่งพรายสบายบาน
ดูวาวแววเวหาล้วนดาเรศ	เหมือนนวลเนตรนุชนางสองใจ
ดูกระพริบลิบแดงดั่งแสงโคม	ลอยโพลมล้อมจันทร์พรรณราย
จะว่าไศกอะไรที่ในโลก	ไม่เท่าไศกใจหนักเหมือนรักสมร
จะว่าหนักหนกอะไรในดินดอน	ถึงสิงขรก็ไม่หนักเหมือนรักกัน
จะว่าเจ็บเจ็บแผลพอกแก้หาย	แต่เจ็บกายชีวะจะอาสัญ
แต่เจ็บแค้นนี้แลแสนจะเจ็บครัน	สุดจะกลืนสุดจะกลืนชินอารมณ์
จะว่าชมชมอะไรในพิภพ	ไม่อาจลบขระเพ็ดที่เข็ดขม
ถึงคาบคมก็ไม่ผู้คารมคม	จะว่าลมลมปากนี้มากแรง

(นิราศเดือน)

คารารายพรายพรวงน้ำค้างย้อย
ตกไปไม่ลงนอนกับตอนดิน

เห็นสายหยดหยดยืนค้อยขึ้นจิต
ได้หยุดชมหยุดเซยเคยสบาย

เห็นต้นโศกเป็นดอกออกกระตะ
ไอโศกต้นเข้าระคนกับโศกใจ

ไอสังสารสุรียาฟ้าพายับ
พระอาทิตย์ดวงเดียวเปลี่ยวเหมือนเรา
ถึงมีเพื่อนเหมือนพี่ ไม่มีเพื่อน
มีเพื่อนเล่นก็ไม่เหมือนกับเพื่อนตาย

เห็นโรงหีบหีบอ้อยอร่อยรส
กะทะโตเตาใหญ่ใส่ไฟเฟิ่น

ถึงวังหลังเห็นวังสังัดเจียบ
เสด็จจับลับลิบเข้านิพพาน

บรรลุดังวัดชลอก็ร้อจิต
ถ้าไม่ชลอก็จะฟังลงวังวน
แต่ชลอก็จิตมนุษย์นี้สุดยาก
ใครขัดขวางน้ำใจเหมือนไฟเฟิ่น

หวนละห้อยโหยจิตคิดถวิล
เขาหลับสิ้นเสียงเจียบเยียบเย็น

พียงคิดถึงนุชที่สุดหมาย
ทั้งหยุดกายหยุดกอดแม่ยอควัก

โศกปะทะสองซ้าจะทำไฉน
ทำกระไรโศกเราจะเบาบาง

จะเลื่อนลับยุคนครสิขรเขา
กำสรดเสรว้าโศกมาเอกากาย
เพราะไม่เหมือนนุชนาฎที่มอดหมาย
มีเพื่อนชายก็ไม่เหมือนกับเพื่อนชม
(นิราศพระแท่นดงรัง)

น้ำอ้อยหยดหยาดหยัดไม้ขัดขึ้น
ไม่ทำอื่นทำแต่การน้ำดาลทราย

เย็นเยียบโรยร่านาสงสาร
ยังยืนนานแต่พระนามทั้งสามกรม

ใครช่างคิดชลอก็ไม้ขัดสน
ชลอก็พันที่จะฟังจึงยังยา
เอาพรวนลากก็ไม่ไหวอย่าได้ขึ้น
ทั้งแผ่นผืนภพไตรใจเหมือนกัน
(นิราศสุพรรณ)

๒. การใช้ถ้อยคำ นายมิจะใช้คำเพื่อให้มีเสียงเอื้อสัมผัสอยู่เสมอ เช่นเดียวกับสุนทรภู่ ฉะนั้นจึงมีการยัดคำ ตัดคำและใช้คำเพี้ยนไปบ้างทำนองเดียวกับที่สุนทรภู่ใช้อยู่เสมอ เช่น ในนิราศเดือนใช้คำ *มทรสพ* เป็น *มิโทรสพ* (ถ้ามีงานใหญ่โตมโทรสพ) ใช้คำว่า *อาฏานาฎียสูตร* เป็นอັตตะนา (ฟังเสียงปี่นยัตยอັตตะนา) ในนิราศพระแท่นดงรังใช้คำว่า *วิโรฐาน* แทนคำว่า *มิโฬพาร* (เห็นต้นไทรใหญ่โตรโฐาน เป็นบ้านคนใหญ่โตรโฐาน และเป็นพระปรารค์ใหญ่โตรโฐาน) และมีการตัดคำ เช่น *อนิจจา* ใช้เป็น *นิจจา* *พสุธา* ใช้เป็น *สุธา* *สังขาร* ใช้เป็น *สังขาร์* *มรณา* ใช้เป็น *มรณัง* และในนิราศสุพรรณก็มีการใช้คำว่า *ถนัด* เป็น *สนัด* (ฟังสำเนียงไม่สนัดให้ขัดสน) *บัตระหมาย* เป็น *บาดหมาย* (แล้วบาดหมายรวมความตามตำแหน่ง) และมีการตัดคำให้สั้นลงเช่นเดียวกันคือ *อภิปราย* ตัดเป็น *ภิปราย* *อนิจจา* ตัดเป็น *นิจจา* เป็นต้น

นายมีชอบใช้คำบางคำซ้ำอยู่เสมอ เช่นคำว่า ไอ้ สงสาร เย็นเย็บเย็บ เยือกเย็น และ มาตะบิง โดยเฉพาะคำว่าไอ้ นายมี ใช้ในนิราศเรื่องต่าง ๆ มากมายหลายแห่งเช่นเดียวกับสุนทรภู่ เช่น “ไอ้อ้อยเข้าปากช่างจะงังไป” “ไอ้มาปะบางระกำจะทำไฉน” “ไอ้สงสารแต่พระโฑที่ในบ้าน” “เห็นร่วมโพไอ้โหมมาหาโพธิ์” และ “ไอ้สงสารวัดบัวจะวาวัง” เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีกลอนบางตอนที่ “เหยียบกลอน” กับสุนทรภู่ คือ เหมือนกันคำต่อคำเลยทีเดียว เช่น ในนิราศเดือนมีว่า “เดือนสิบเอ็ดเสร์จตุระพระพรราชา” และ “น้ำค้างหยดเยือกเย็นกระเซ็นสาย” ในนิราศพระแท่นดงรังเหยียบกลอนกับนิราศพระประทม คือ “มาถึงวัดพิภูลให้ฉุนขึ้น” และในนิราศสุพรรณก็มีหลายแห่งเช่น “เย็นเย็บโยวไรน่าสงสาร” “ได้ชมชื่นช่อผกาพทุกษาไสว” และ “คิดถึงเบื้องบาทาน้ำดากระเด็น” เป็นต้น

๓. ถิ่นการเขียน นายมีเขียนนิราศด้วยลีลาที่คล้ายคลึงกับสุนทรภู่หลายอย่าง เช่นกล่าวถึงธรรมชาติของคนไว้อย่างคมคาย การกล่าวเปรียบเทียบ การเลียนเสียงธรรมชาติ การให้ความรู้ด้านต่าง ๆ แก่ผู้อ่าน และการพรรณนาอย่างละเอียด ดังจะเห็นได้จากตัวอย่างต่อไปนี้

ธรรมดาว่ารักเขามักรู้	เพราะเหตุบอกเหตุสังเกตุง่าย
เจรจาที่มีแยบคาย	ใครอย่าหมายว่าจะปิดไม่มิตเลย
อันเรื่องราวต้นหนี่สาหัส	ถ้าใครตัดเสียได้ฉนั้นให้ตอง
อุตสาห์หัดวิชาหาเงินทอง	ก็เพราะของสิ่งเดียวกันเกี่ยววน
ราวกับถูกยาแฝดสักแปดโถ	จนซุบโซเสียศรีดังผีสิง
พระอภัยหลงรูปวาดหวาดประวิง	เรากลับยิ่งกว่าพระอภัยไป
เหมือนแสบท่องต้องฝืนกลินข้าวตาก	ระคายปากไม่ละมุนเหมือนวันหวาน
เหมือนอดข้าวกินมันยามกันดาร	กว่าจะพานพบของที่ต้องใจ
พายุเยือกโยกมาฟ้าก็แลบ	ดูวบบแวบแวววับแล้วกลับหาย
เหมือนเห็นขวัญเนตรวับแล้วลับกาย	ราวกับสายฟ้าแลบแปลบโพยม
ครันล่องเข้าเดือนยี่ทวิทหนาว	นางสาวสาวอาบน้ำทำหน้าเฉย
อุตสาห์บำรุงกายให้ชายเขย	ไม่ขาดเลยแบ่งขมั้นดินสอพอง
ไม่มีผิงอัครักลิวี่เสีย	กะลุ่มกะเหลี่ยตีไม่มีหมอง
ตัดปีกเปิดเลิศล้วนนวลละออง	อนงค์น้อมนำรักลักขณา

เห็นราหูจับพระจันทร์
พิลึกลิ้นครันครึกเสียงกึกก้อง
ประดังเสียงเพียงพนักพิงพั้ง

แมลงภู่เป็นคู่ของบุปผา
หญิงกับชายก็เป็นคู่ชู้อารมณ์

มาถึงบ้านนายไกรฤทัยหมอง
เขาเรื่องฤทธิคิดฆ่าชาววัน

พระประชมบรมกษัตริย์สร้าง
สูงท่านกเขาเห็นเกินทะยาน
เธอหลงผิดฆ่าบิดุรงค์ทิวคง
เธอทำผิดคิดเห็นไม่เป็นธรรม

ถึงนครไชยศรีมีโรงเหล่า
ไม่เมาเหล่าเมาแต่รักหนังกุรา

ไอน้ำค้างกลางทิวหนาวระห้อย
ไอดอกดวงพยอมอย่าหอมเลย
ไอพระจันทร์อันสว่างกระจ่างแจ้ง
ขอชมต่างหน้าน้องละอองนวล
ไอว่าดวงดาราในอากาศ
ลอยประโลมเลื่อนผ่านภาลัย

พอมมาถึงครึ่งทางในกลางทุ่ง
โยมมาจวนสวนทางกันกลางคัน
เสียงเอะอะเกะกะปะกันเข้า
ข้างหนึ่งมาข้างหนึ่งจะตั้งไป
จนเชือกรั้งขาดแล้วต้องต่ออีก
พอล่องลำนน้ำน้อยเรื่อยสบาย

ชาวพาราอ้ออิงคะนั่งตั้ง
ระฆังฆ้องกลองแซ่ทั้งแตรสังข์
มีทุกครั้งดังทศควาววาททุกที่
(นิราศเดือน)

บุราณว่าเห็นจริงทุกสิ่งสม
ชั่วปฐมกับกัลป์พุทธรันดร

คิดถึงเรื่องไกรทองยิงโสเภตย์
แล้วชมขวัญโฉมศรีวิมาลา

เป็นพระปรางค์ใหญ่โตโรฐาน
พระยาพานก่อสร้างไว้ล้างกรรม
เขารู้หมดเรื่องความไม่งามข้า
จึงกลัวกรรมก่อสร้างพระปรางค์ทอง

เป็นของเมาตัดขาดไม่ปรารถนา
เมายังกว่าเมาเหล้ายิ่งเศร้าใจ

อย่าหยดย้อยหยุดบังน้ำค้างเอ๋ย
พี่อยากเซยชมชูเรณุนวล
อย่าเข้าแฝงเมฆมนลมนหวน
อย่าเพื่อต่วนลับเหลี่ยมเมรุไกร
เดียรดาชแหววามงามไสว
เหมือนดวงใจของพี่ที่เลื่อนลอย
(นิราศพระแท่นดงรัง)

จวนจะรุ่งไรรเสียงไก่ขัน
จะหลีกกันก็ไม่มีทีจะไป
บ้างก็เอาต่อคำดำไถล
เดินไม่ไหวหน้าแห่งสิ้นแรงควาย
กว่าจะหลีกกันพันทึ้นสาย
ทั้งหญิงชายปรีดาดูหน้ากัน

มาถึงบางอ้อข้างเมื่อปางยาก
ไอ้อ้อเข้าปากข้างจะง้างไป

ครันพลบค่ำค่าแสงพระสุริยศรี
วิเวกโหวโยโยให้อาลัยลาน
บ้างร้องส่งปีพาทย์ระนาดฆ้อง
มโหรีรีเรื่อยเนื้อฉ่าครัน

เชื่อว่าสาวเหล่านี้เลี้ยงผีปอบ
กลัวผีปอบลอบลักชักได้ใน

แต่ก่อนเป็นบ้านเมืองเรื่องเณรแก้ว
เมื่อบวชอยู่วัดป่ากับอาจารย์
เมื่อครั้งเป็นหนุ่มแน่นแสนกระสัน
เป็นต้นเรื่องแรกเริ่มเติมเสภา

แต่บีมะโรงจอกศกนี้ตกแล้ว
ระคนปนเผือกมันพอกันตาย

รำลึกออยกน้ำอ้อยที่ย้อยไหล
ง้างไม่ไหวข้างกินจนสิ้นกอ

พวกนารีร้องเพลงวังเวงหวาน
เสียงประสานแข่งแซ่ร้องแก้กัน
เสียงหนอดหนองโห่งแห่งเพลงขันขัน
ท่งโอดพันไพเราะเสนานาวล

มนต์ประกอบเจียวฉุนข้างคุณไสย
ไม่พอใจลาวกาวจะยาวความ

อันเลิศแล้วเสภาเขาว่าชาน
เทศน์กุมารมัทรีมีวิชา
ไปติดพันพินน้อยละห้อยหา
ท่งวัดป่าก็ยังมีที่สำคัญ

ข้าวกี่แพงถึงละบาทพวกราษฎร์ชาย
ค่อยสบายเป็นเสบียงเลี้ยงแผ่นดิน

(นิราศสุพรรณ)

วรรณกรรมของหม่อมราโชทัย

หม่อมราโชทัย (ม.ร.ว. กระจ่าง อิศรางกูร) เป็นกวีในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว แต่งนิราศลอนดอนขึ้นเมื่อคราวเดินทางร่วมไปกับคณะทูตไทยที่ไปเจริญสัมพันธไมตรีกับประเทศอังกฤษในปี พ.ศ. ๒๔๐๐ นิราศลอนดอน แม้ว่าจะเป็นนิราศที่เล่าเรื่องการเดินทางไปต่างประเทศซึ่งแปลกจากนิราศเรื่องก่อน ๆ แต่ลีลาการเขียนของหม่อมราโชทัยยังเป็นแบบธรรมเนียมนิยมอยู่หลายตอน แสดงว่านิราศลอนดอนยังได้รับอิทธิพลจากกวีรุ่นเก่าโดยเฉพาะสุนทรภู่มากพอสมควร ดังจะยกตัวอย่างให้เห็นต่อไปนี้

๑. การเล่นเสียงสัมผัส จังหวะและการเล่นคำ มีลักษณะกลอนของสุนทรภู่
อยู่มาก เช่น

ถึงอ่าวยางคิระคางด้วยยารัก
สุดจะคิดปลิดปลอดเผื่อคอยม

ช่างเหนียวหนักหน่วงใจจนฝ่ายคอม
คงจะงอมเสียเพราะงามเมื่อยามครวญ

ยามสงวนเนื่อนวลสนิทแนบ
อุ้นทั้งนอกอุ้นทั้งในใจเสบาย
ลมก็จัดพัดทวนทวนข้างหน้า
ต้องทุเรศเวทนาน้ำตาดวง

ได้อิงแอบอุ้นอุ้นจจาเอ้ย
เมื่อละเลยจากเจ้าพี่หนาวทรวง
ไอเวราสิ่งโรนนี้ใหญ่หลวง
อยู่ในห้วงมทรณพั่งซบเซา

๒. การใช้ถ้อยคำ หม่อมราโชทัยใช้ถ้อยคำคล้ายสุนทรภู่ เช่นคำว่า *เหงาหงิม ระเบียบเย็น* (ให้เหงาว่างหงิมเงียบระเบียบเย็น) *พุกกาไสว* (จะเซยชมสกุณาพุกกาไสว) และ *ไม้ผ้าผืน* (ตามตำแหน่งยศฐาไม่ผ้าผืน และ พระพายชวนชื่นไม้ผ้าผืน) นอกจากนี้ยังชอบใช้คำว่า *ภิปราย ภิเปรย* ซึ่งตัดมาจากคำว่า *อภิปราย* เช่น “แม่นไม่มีใครแสดงแจ้งภิปราย” “บ้างแก่นเคาะเยาะเย้ากล่าวภิปราย” และ “แล้วภิเปรยชวนให้พวกไทยกิน” เป็นต้น

๓. ถิ่นการเขียน นิราศลอนตอนมีลีลาการเขียนคล้ายนิราศของสุนทรภู่ ทั้งในเรื่องการใช้คำง่าย ๆ แต่ชัดเจน การเปรียบเทียบ การใช้คำเลียนเสียงธรรมชาติ การพรรณนาอย่างละเอียด และการให้ความรู้ในด้านต่าง ๆ เช่น

เวลาหนึ่งสุริย์ฉายลงบ่าคล้อย
สลาดันพัดกล้างจันนาวิ
ลูกเรือทำการงานพานจะขัด
แต่จะขึ้นเก็บใบก็ไม่ทัน
ใบสะบัดขาดลือปลิวออกว่อน
ละลอกจัดพัดเข้าในนาวา
ที่ชั้นล่างวางลือกลุยเพียงเช่า
บ้างเบียดบ่อนมอซอคะยอคะแย

แมลงภู่มุ่ชยซาบสิ้นแล้วบินหนี
ภุมรินแกล้งร้างโซ้อย่างเรา

น้ำค้างพรพรพานาวอกวิตกเหลือ
เอาคลีคลุมกุ่มจัดตั้งพิชบีน
ให้เรือรอปปล่อยสมอลงน้ำโพล่ง
ให้ใส่ไฟใช้จักรชักสมอ
ครั้นเรือเราเข้าไปถึงในอ่าง

เป็นฝนฝอยมีดมัวทั่ววิถี
เกือบเสียที่อับปางลงกลางคัน
ด้วยคลื่นซัดชวนเซหัวเห่หัน
เสาสะบันห้วยยับพิบลงมา
ที่เร่ร่อนคิดถึงตัวกลัวหนักหนา
บนดาดฟ้าหีบห้อยลอยเป็นแพ
ดูของเข้ากลิ้งกลอกเหมือนจอกแหน
เสียงออกแซ่ซุ่มนูนออกวุ่นวาย
เหมือนตัวผีพิสมัยแล้วไกลเจ้า
เวียนมฉลาดเคล้างามข้าเพราะจำใจ
ถึงมีเสื้อผ้ากันสั๊กพันผืน
สุดจะผืนอารมณ์กรรมฤทัย
เสียงโกร่งโกร่งกว้างกว้างวางสายไซ้
เปิดหลอดฝ่อไอฟูเสียงซู่ซ่า
เสียงไซ้กราวโกร่งกว้างวางสมอ

ยังมีชายปรีชาขี้อ่อน
สั่งให้ม้าว่าเท้าก้าวควรวไล
ผู้ที่ขี่ม้าน้ำม้าก็ก้ม
ถ้าแม้นคนเงยหน้าม้าแหงนคอ
ครั้นเอนซ้ายม้าย้ายเอนไปข้าง
ที่บิดเบือนเหมือนหมดดวงตางาม

ทั้งสองข้างยิงปืนกันครั้นครั้น
ยี่สิบเอ็ดเสร็จสรรพพาคำนับธง
แล้วก็ปัดนึ่งฝ้ายนายทหาร
ให้สลุดสังข์ทูดสิบกั๊ก

จะใกล้ค่าค่าฟ้าอากาศ
เป็นไฉนโยหนอพระสุริยง
เมื่ออุทัยแจ่มแจ้งเห็นแสงส่อง
หรือจะเป็นเช่นอังกฤษเขาคิดการ
พระอาทิตย์อยู่ที่เดียวไม่เลี้ยวเลื่อน
อันพื้นแผ่นดินแดนใดก็ใหญ่โต

วรรณกรรมของหลวงจักรปาณี

หลวงจักรปาณี (ฤกษ์) หรือ มหาฤกษ์ เป็นกวีสำคัญคนหนึ่งในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวจนถึงรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว หลวงจักรปาณีเขียนนิราศไว้หลายเรื่อง แต่ที่จะกล่าวถึงมี 2 เรื่องคือ นิราศพระปฐมและนิราศทวารวดี ซึ่งมีอิทธิพลของสุนทรภู่ปรากฏอยู่ ดังนี้

๑. การเล่นเสียงสมผัส จังหวะ และการเล่นคำ หลวงจักรปาณีเขียนกลอนอย่างยึดสุนทรภู่เป็นแบบฉบับในเรื่องของเสียงสัมผัสซึ่งก่อให้เกิดความไพเราะ เช่น

กางเขนพลอดนกระทรอดกระเรียนร้อง เหมือนเสียงนกร้องพลอดเพราะเสนาเสียง
นกลูเข้าเกล้าเคลี้ยตัวเมี่ยมเมียง จับจำเรียงร่วมรังประนังนอน
ที่ส่องผิงข้างคลองลั่นท้องทุ่ง คู่เวียงวิ้งแลหวีวละลิวหลัง
เห็นหัวไม้ไผ่พุ่มเป็นซุ่มเชิง ที่สูงเท่งลมโยนไกร่นกริวกริว

ออกมายืนพูดจาอัชฌาสัย
ก็ทำได้เหมือนอย่างคนชอมกลพ
รู้ประสมให้เหมือนกันชั้นจริงหนอ
คนเอนขวาม้าย่อเอนตัวตาม
ถูกแบบอย่างลงทำนองหนึ่งสองสาม
สนเนอความคนชนเพียงน

บันลือลั่นในชลาลัยระหง
ธรรมนิยมตรงบอกเบื่องเมืองโมตรี
เคยรอนรานรุกรบไม่หลบหนี
ก็พร้อมกันจรลีลงเรือน้อย

นี่กอนาถนาคิดพิศวง
จึงตกลงในที่นันทิกการ
ขึ้นจากท้องวังวนชลฉาน
ว่าสัจฐานโลกกลมเหมือนส้มโอ
แต่โลกเคลื่อนหมุนหันชั้นอกโข
เราคนโง่คิดไม่เห็นเป็นอย่างไรว

พลงนึ่งทรุดหยุดแผ่นดินล่าง
เห็นรั้วรั้วทิวทุ่งถึงกรุงไกร

โอ้เต่าร้างเหมือนพี่ร้างมาห่างเกล้า
ถึงสวนแดนแสนเสียดายสายสุดา

โอ้อ้อยเอ้อยเคยกลิ่นชื่นคอหอย
ข้างต้นหวานพานจะชิตไปจิตปลาย

เสียดายดวงดอกไม้ห้ามณาหิพย์
หอมละห้อยลอยฟ้ามายาทรวง
โอ้อยู่สุนจุณจันท์อำพันเอ้อย
ยังหอมหวานทวนลมมาชมโซย

เห็นโศกแซมแกมระกำช้ำละห้อย
โอ้ โศกต้นไม่วิว โยคเหมือนโศกใจ

ยิ่งเว้งว่างแลลิวทิวทิวไหว
ทังทิวไม้ทิวเขาลำเนาตง

สงสารเต่าร้างโรยให้โหยหา
พสุธาเดียวจะห่างไปต่างแดน

(นิราศพระปฐม)

หวานอ้อยรสชาติประหลาดหลาย
เหมือนหญิงชายใจจางหมางอารมณ์

มาลอยลิบแล้วก็กลับไปลับสรวง
เหมือนล่อลวงกุมารินให้บินโบย
เคยชื่นเชยชักรวงให้หวนโหย
ช่างรับโรยร้างรักหักอาลัย

ยิ่งโศกสร้อยอรุณน้ำตาไหล
ระกำไม่เหมือนระกำที่ช้ำมา

(นิราศทวารวดี)

๒. การใช้ถ้อยคำ ชอบใช้คำง่าย ๆ เช่นเดียวกับสุนทรภู่และบางคำก็คล้ายคลึงกับที่สุนทรภู่ใช้ ยกตัวอย่างในนิราศพระปฐมเช่น “จะแลเปล้าเปลียวอรุณนิจจาเอ้อย” “เหมือนเมื่อนัดหมายมานิจจาเอ้อย” “พอตัวคล้อยเคลื่อนคลานนิจจาเอ้อย” และ “ฉันทันนี้ภวานานิจจาเอ้อย” เป็นต้น ส่วนในนิราศทวารวดีก็มีอยู่หลายคำเป็นต้นว่า “เมื่อวันออกนาวาน้ำตากระเด็น” “ถึงลมพัดพานพาไม่ฝ่าฝืน” “ขอแบ่งบุญกุณังบ้างสักคน” “แสนคะนึ่งถึงคุณมุสิก้า” “มิตรจิตขอให้มิตรใจตรึง” “เขาจอดจัดเพี้ยชูชงและมิ่งสา” และ “น้ำค้างย้อยหยาดเย็นทุกเส้นขน”

๓. ดลีลาการเขียน เกือบจะกล่าวได้ว่าหลวงจักรปาณีถอดแบบลีลาการเขียนมาจากสุนทรภู่ วิธีพรรณนา การเปรียบเทียบ การเลียนเสียงธรรมชาติ การแทรกความรู้และอื่น ๆ ตัวอย่างเช่น

ดูลินจีสีปลั่งกึ่งแห่ง
หอมสุคนธ์ผลจันทร์ทิวจวน
ตัวรูปรสกลิ่นเกลี้ยงเคียงสัมผัส
ตัดต้นหาอย่าหลงพะวงกาม

ไม่เหมือนแสงโอษฐ์แจ่มเมื่อแย้มสรวล
ไม่หอมหวานเหมือนเนื้อที่เจือจันทน์
เครื่องกำหนดพาบาปล้วนหยาบหยาม
พยายามปฏิบัติตามอัฐาง

จะหาจันทน์กฤษณานั้นหายาก
จะประสงค์องค์ปราชญ์ก็ขาดแคลน

ตึกสงัดเงียบงอมทุกหย่อมหญ้า
เห็นเงาไม้ดำคำดูคร่ำครึ

ใครสร้างกรรมทำชู้ด้วยคู่เขา
ครั้นชิวันบรรลักษ์ก็ไปปลิว

ด้วยมนุษย์พูดกันทุกวันนี้
ไม่มีรสหมดเนื้อเหลือแต่เปลว
แต่รักกันสัญญาสารพัด
เมื่อต่อหน้าเขาว่าดี ไม่มีชัง

ไซ้หมักมาราครนมาบ่นบ้า
หากเพราะกลอนก่อนผันบรยาย
ก็ย่อมรู้อยู่กระนั้นด้วยกันหมด
แต่นิสัยใจรักข้างนักเลง
จึงครวญคร่ำทำที่อย่างนี้ ไชร์
ต้องติดบ้างสังวาสชาติโอชา

ฟังเสียงเอียดเขียดกบมัน ขบเขี้ยว
เหมือนรุกรูยรุงรังที่วังเวียง

เมื่อแรกรักนำผักรักว่าหวาน
เหมือนคำพาลหวานนักมักเป็นลม
บอระเพ็ดนั้นเป็นยารักษาโรค
เหมือนคนซื้อพุดจาประสาใจ

วรรณกรรมของผู้เขียนนิทานสมัยต่อมา

เนื่องจากวรรณกรรมประเภทนิทานของสุนทรภู่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องพระอภัยมณี ได้รับความนิยมจากผู้อ่านมาก จะเห็นได้จากการที่มีผู้พยายามเสาะหาวรรณกรรมของสุนทรภู่มาพิมพ์จำหน่าย

เหมือนคนมากมีตื่นสั๊กหมิ่นแสน
เสมอแม่นั้นจันทน์แดงแรงราคา

โคมตมั่วโหยทวนครวญกระหิม
เสียงทิมทิมน่ากลัวชนหัวชน

ให้ร้อนเร่าร้างโรยอยู่โหยหิว
ไปขึ้นนั่งยมบาลประหารแพง

(นิราศพระปฐม)

ไม่มีที่ยึดหวังเหมือนหวังเหว
พูดเหลวเหลวมามากไม่อย่ากฟัง
ยังทั้งสัจย์เสียไหลไปใช้ถึง
ไปลับหลังแล้วว่าสารพัน

อย่างนี้กราคีลันท่านทั้งหลาย
มิใช่ง่ายเหมือนกะเซ็นที่เป็นเอง
ว่าต้องปดจึงจะเพราะจึงเหมาะเหม็ง
ย่อมอดเพสมีใครได้แต่ไวมา
เป็นนิสัยนักเลงแต่ก่อนหนา
เหมือนสังขยาต้องใส่ไข่น้ำตาล

กระหวิดเกรียวกริดกราดไม่ขาดเสียง
ทำสำเนียงหวาดหวีดดินตืดดี

ครั้นเนิ่นนานน้ำอ้อยก็กร่อยขม
แต่เขาชมกันว่าดีนี้กระไร
"แต่ว่าโลกเขาว่าขมหาขมไม่
ไม่มีใครชมปากมียากยิน

(นิราศทวารวดี)

จึงเกิดมีผู้เขียนนิทานขึ้นอีกมากมายในเวลาต่อมา นิทานเหล่านี้บางเรื่องก็ระบุชื่อผู้แต่งไว้ด้วย เช่น เรื่องปลาทุสุริวงศ์มีบอกไว้ว่านายบุศย์ แต่งถวายเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๕๘ แต่ส่วนใหญ่แล้วมิได้ระบุชื่อผู้แต่งและเวลาที่แต่งไว้ หากพอสังเกตได้ว่าเป็นเรื่องที่แต่งขึ้นราวสมัยรัชกาลที่ ๕ รัชกาลที่ ๖ หรือ บางเรื่องก็อาจจะใหม่กว่านั้น และวรรณกรรมเหล่านี้ส่วนใหญ่จะพิมพ์ที่โรงพิมพ์แถววัดเกาะซึ่งมีขนาดและรูปเล่มเหมือน ๆ กัน ยกตัวอย่างเช่นเรื่องกายเพชร เกราะเพชรเจ็ดสี ชันแก้วนพเก้า สุวรรณลอยล่อง พิภพทอง นางเบ็ญเดียว สิงโตทอง และปลาทุสุริวงศ์ เป็นต้น

วรรณกรรมประเภทนิทานดังกล่าวนี้ นอกจากจะมีรูปแบบและเนื้อหาที่ได้รับอิทธิพลมาจากนิทานไทยเรื่องเก่า ๆ แล้ว ยังสังเกตเห็นได้ว่ามีอิทธิพลของสุนทรภู่ปนอยู่ด้วยมากบ้างน้อยบ้างทางด้านรูปแบบหรือลักษณะกลอนนั้น มีลีลาของสุนทรภู่อุบัติขึ้นน้อย ทั้งเรื่องสัมผัส จังหวะ และ การใช้คำ ยกตัวอย่างเช่น

ยังไม่สิ้นกลิ่นน่านมมาชมทัพ	กู่จะจับสองปีกมาฉีกอก
ถูกแต่ลมคมขวรค์จะสิ้นงก	ชาติลูกนกแม้อยบ่อนพึงสอนบิน
กระทุ่มทอดยอดประกบทับกระท้อน	ต้นตาลหมอนชันปนต้นส้ม
มะลิลาเคียงคู่มะลูลี	เถาดีปลีเลื้อยพันต้นพุงปลา
มะกอกออกดอกผลหล่นปนมะกัก	ต้นโศกสักทับพังกิงกาสา
กระดิ่งคู่เคียงกระดิงา	ไม้อำพาชันแครงแสงพัน
	(สิงโตทอง)
เจ้าปลาเค่าปีกขาบกับปลาสร้อย	ออกเล่นลอยเป็นดับสลับสลดอน
อ้ายเบ็ญเดียวอ้ายบัวพลากร	ปลาเนื้ออ่อนปีกชายสวยวัง
คางเบื่อนคุมปลากาเป็นหน้าทัพ	เทโพรบักคุมปลากายอยู่ภายหลัง
ปลาตะโคกคุมกระแหแลประดิง	หนดพราหมณ์ตั้งเป็นหมวดคอยตรวจพล
ปลาตะเพียนตาบลาวอันหัวหาญ	เคยชำนาญการศึกได้ฝึกฝน
สังกะวาดอ้ายต้องออกล่องชล	คูคุมพลปีกขาวคอยรวี
	(ปลาทุสุริวงศ์)

ในด้านเนื้อหาปรากฏว่าบางเรื่องเลียนแบบพระอภัยมณีอย่างใกล้ชิด เช่นเรื่องนางเบ็ญเดียว มีการวบรวมระหว่างไทยกับฝรั่ง และมีตัวละครชื่อผีเสื้อสมุทร ในเรื่องเกราะเพชรเจ็ดสีก็มีการอ้างถึงพระอภัยมณี นอกจากนี้ก็หลายเรื่องยังหันมาใช้ฉากที่เป็นทะเล แทนฉากป่าเขาดังที่เคยปรากฏในนิทานไทยก่อน ๆ เหล่านี้เป็นเครื่องชี้ให้เห็นว่าสุนทรภู่อิทธิพลต่อวรรณกรรมประเภทนิทานในสมัย

ต่อมาเป็นอย่างมาก อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมแล้ววรรณกรรมที่กล่าวมานี้ ก็มีได้มีความ
ดีเด่นพอที่จะเทียบกับวรรณกรรมของสุนทรภู่ได้ จึงปรากฏว่าไม่สู้จะมีผู้นิยมอ่านและกล่าวถึงมากนัก

วรรณกรรมของนักกลอนสมัยปัจจุบัน

สุนทรภู่อยังคงมีอิทธิพลต่อบทกลอนในสมัยปัจจุบันอยู่มาก ใช้น้อยทั้งที่ตั้งใจและไม่ตั้งใจ แต่
ส่วนมากเป็นอิทธิพลทางด้านเสียงสัมผัส จังหวะและการใช้ถ้อยคำ ที่เห็นได้เด่นชัดที่สุดคือจังหวะ
และสัมผัส จนกระทั่งเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่าถ้าหากต้องการให้บทกลอนเกิดเสียงเสนาะ มีความ
ไพเราะเพราะพริ้งก็จะต้องเขียนกลอนตามแบบสุนทรภู่ อย่างไรก็ตาม การใช้คำจำพวกที่สุนทรภู่ชอบ
ใช้ เช่น ไอ้ เอ๊ย ฯลฯ เหล่านี้ก็ยังเป็นที่นิยมกันอยู่เสมอ ขอให้สังเกตตัวอย่างต่อไปนี้

ในเรื่องพระอภัยมณีตอนที่สินสมุทรเป่าปี่ล่องวิชาให้ท้าวสิริราช และ นางสุวรรณมาลีฟัง
สุนทรภู่เขียนไว้ว่า

ท่าแหบหวนครวญว่าสาริกาแก้ว	คำลงแล้วขวัญอ่อนจะนอนไหน
หนวนน้ำค้างพรางพรหมพนมไพร	จะหนวนใจสาธิตาทุกราตรี
เนาวิรัตน์ พงษ์ไพบูลย์ เขียนกลอนชื่อ	“นกขมัน” ซึ่งมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักกันดีตอน

หนึ่งว่า

เขาเคลี่ยนนิ้วเนิบนุ่มเสียงทุ้มพรา	เหมือนหวนหาโหยให้น้ำใจหาย
เจ้าขมันเหลืออ่อนนอนเดียวตาย	จะเห็นน้อยหน่ายหนวนน้ำค้างที่กลางดง
ฯลฯ	ฯลฯ
เจ้าดอกเอยดอกขจรอาวรณ์ถวิล	นกขมันเหลืออ่อนจะนอนไหน
เขาวางขลุ่ยข่มหน้าตาว่าเหวใจ	ตอบไม่ได้ดอกหนาข้าคนจร
ในนิราศพระประธมสุนทรภู่ชอบใช้คำไ้อ้อยครั้ง	ครั้งหนึ่งกล่าวว่า
ไ้อ้นหน้าหนาวครวนี้เป็นที่สุด	จะจากนุชแนบข้างไปห่างหวน
นิราศร้างห่างเหินให้เรรวน	มิได้ชวนเจ้าไปชมประธมประโทน
อุทิศ กุมาร เขียนกลอนสะท้อนสังคมซึ่งได้จากข่าวหนังสือพิมพ์รายวันชื่อ “ม่วนค่า”	
ด้วยลีลากลอนแบบสุนทรภู่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลอนวรรคแรกเกือบจะเหยียบกลอนกับข้างต้น	
ไ้อ้นหน้าหนาวครวนี้หนาวที่สุด	ข้าแหบชุดรู่อยู่แล้วหนุม่วน
เมื่อลมหนาวโลมไล้ใช้ผิวววล	เอ็งไม่ป่วนใจบ้างหรืออย่างไร

ทวิสุข ทองถาวร ชอบใช้คำว่าเอ๊ยโนบทกลอนจนพอเป็นที่สังเกตเห็นได้เช่นเดียวกับ
สุนทรภู่ เช่น “ไอ้ออกเอ๊ยหัวอกนกขมัน” (เหมือนนกขมัน) “ขอไว้อีกสักนิดเถิดมิตรเอ๊ย” (คน-
ข้างขอ) “แต่รู้ตัวช้วนักเพื่อนรักเอ๊ย” (ถึง.....เพื่อน) และ “เหลือเพียงครึ่งชีวิตแล้วมิตรเอ๊ย”
(ฉัน... กับความไม่ดี) เป็นต้น

นอกจากที่ยกตัวอย่างมาแล้ว ยังมีนักกลอนอีกหลายคนที่ได้ชื่อว่าเขียนกลอนได้เพราะมาก เช่น อุชเชณี ประยอม ชองทอง นภาลัย สุวรรณธาดา นิภา บางยี่ขัน เกษมสุข บุญมาลิก ปิ่นฤทัย ววิปริชา ประพันธ์ เรืองณรงค์ ฯลฯ เหล่านี้ล้วนแล้วแต่เคยเขียนกลอนในลีลาของสุนทรภู่มาแล้วทั้งสิ้น ดังจะเห็นได้จากตัวอย่าง ซึ่งคัดมาแต่เพียงบางตอนต่อไปนี้

หยิบสุมาลย์หวานซึ่งมาหนึ่งดอก
สะอาดเอี่ยมเปี่ยมสะอ้านปานน้ำใจ
ต่างเพชรแก้วแววแก้วที่เผ่าฝัน
ต่างลายศปรากฎเกริกเบิกใจปรีดิ์
เพื่อสບสุขชุกหนึ่งในสิ่งนิต
ในไยดีที่ตาดวงมาห้วงคอย

กลับมาสู่ทวาลัยในความหลัง
จามจุรีร้อยร่ำถ้อยจำเรียง
ประตูหอยอดยอดเรียงเคลียน้ำ
ทางนกยูงกลีบสยายลงพรายพริ้ว

เมื่อฟ้าเธอสีฟ้าพาให้ฝัน
เมื่อผืนดินเธอมีข้าวสีทอง
เมื่อเธอเรีงรับลมที่พรมชื่น
เมื่อเธอว่ายน้ำเย็นสำราญ
เมื่อเธอปาดหยาดฝนยลหยาดฟ้า
เมื่อเธออยู่บนถิ่นแผ่นดินไทย

แอบน้ำตาเอ่อไหลในอ้อมสวน
แสนเงียบเหงาหน้าสงสารทั้งบ้านเรือน
อยู่ห่างเหินเกินใครไหนแยะ
ไหนว่าทางห่างมิใช่ใจห่างเลย

น้ำค้างกลอกกลีบเกาะเหาะหยดใส
มายืนให้มวลมิตรชีวิตนี้
ต่างสุพรรณกรรองระย้าสง่าศรี
ต่างสรรเสริญเยินฤดีให้ปรีดิ์ลอย
ในสนิหน้าใจเขาที่เหงาหงอย
ในจอกน้อยน้ำเสมอเปรอฤทัย
(แต่ . . . : อุชเชณี)

กระดิ่งดังกังวานบรรสานเสียง
เสนาะเพียงเสียงจิตจะปลิดปลิว
ชงโคข้าพราพรุลมหวูหวิว
แต่ละรวิ้วกามาจเจียนซาใจ
(ลา... ทวาลัย : ประยอม ชองทอง)

ฟ้าของฉันทมีตม่นหมอกหม่นหมอง
ผืนดินของฉันทมีสีน้ำตาล
ฉันทขมขื่นเมื่อคราวลมหนาวผ่าน
ฉันทมองธารน้ำแข็งหนาวแทงใจ
ฉันทลู่หน้าปาดหิมะน้ำตาไหล
ฉันทอยู่ไกลจากถิ่นแผ่นดินทอง
(หนาวคิดถึง : นภาลัย สุวรรณธาดา)

ว่าฉันทวนกลับมาใหม่สุขไม่เหมือน
เพราะขาดเพื่อนเหยียบย่างเหมือนอย่างเคย
สุดตาแลจึงให้หวนหรือสวนอ้อย
นี้เงียบเฉยไม่ว่างมาหรือว่าลืม
(กลับบ้าน : นิภา บางยี่ขัน)

แสงแดดคอนผีฟ้าตากผ้าอ้อม,
แมลงปอโฉบตงตรงคั่นนา
เราชอบมองชายนามองฟ้ากว้าง
ฟังคนซึ่งซึ่งรสบทกวี

เพลงใบไม้ไหวหวานกังวานเศร้า
อ่อนระเนนเอนพับลงกับดิน
ไอ้หลับตาคราใดใจหวนมา
ที่ท้องนาสายัณฑ์ตะวันรอน

น้ำคำแก้วแพรวฝั้นสุพรรณหวาน
ฝากกลอนลาถ่าน้ำวันถ่ายของ
อยากชลดอชั่วโมงนั้นให้ผืนกลับ
กลอนแก้วเอ๋ยเอ๋ยขานกังวานใจ

ไอดินหอมรินรินปนกลิ่นหญ้า
ลิ้นมีคำควรวังถึงสิ่งดี
จวบแดดจางความสดหมดเมฆสี
ท้องกลอนที่หวนหวานปานน้ำริน
(สิทธิ์ที่พืงมี : เกษมสุข บุณยมาลิก)

รวงข้าวเจ้าชืดเขียวแห้งเที่ยวสิ้น
ความเศร้าหมองครองถิ่นทั่วดินดอน
คิดถึงภาพเพลงผ่นวันก่อนก่อน
เสียงเว้าวอนชวนเดินกำรำเคียวกัน
(เพลงชาวนา : ปิ่นฤทัย รวีปริษา)

จับใจขานพริ้งเพราะเสนาะสนอง
อารมณ์ต้องหิววาบซาบฤทัย
เพื่อประทับรับฝั้นนิรันดรสมัย
แม้มาลัยปาริชาติไม่อาจเลือน
(รอยฝั้นที่บ้านพิม : ประพนธ์ เรืองณรงค์)

กล่าวโดยสรุป สุนทรภู่มีอิทธิพลต่อวรรณกรรมประเภทกลอนที่แต่งขึ้นในสมัยต่อมาทุกยุค
ทุกสมัย ทั้งทางด้านรูปแบบและเนื้อหา แต่ที่เห็นได้เด่นชัดที่สุดคือรูปแบบ ซึ่งคาดว่า การแต่งกลอนแบบ
สุนทรภู่จะได้รับความนิยมตลอดไป ตราบเท่าที่จิตใจของคนเรายังไม่ห่างไกลสุนทร